

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Sağlık Bakanı Prof. Dr. Kemal MEMİŞOĞLU** tarafından Anayasanın 98. ve İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

G. Otlu
Çiçek OTLU

İstanbul Milletvekili

Çölyak hastalığı, gluten adı verilen proteine karşı bağışıklık sisteminin anormal tepkisi sonucu ortaya çıkan, ince bağırsakta emilim bozukluğuna yol açan kronik bir otoimmün hastalıktır. Buğday, arpa ve çavdar gibi tahıllarda bulunan glutenin besin emiliminden sorumlu olan villus yapılarına zarar vermesi çeşitli sağlık sorunlarına yol açmaktadır. Hastaların, ömür boyu gluten içeren gıdaları tüketmemesi gerekmektedir.

Türkiye’de çölyak Hastalığı görülme sıklığı yüzde 1 ila binde 3 arasında değişmektedir. Sağlık Bakanlığı’nın 2022 yılı verilerinde tanı konan çölyak hastası sayısı 154.027, 2023 Kasım ayı sonu itibari ile 166.614 olarak belirtilmiştir. Tanısı konmamış yaklaşık 750 bin civarında çölyak hastası olduğu tahmin edilmektedir. Belirtilerin diğer hastalıklarla benzerlik göstermesi ve farkındalık eksikliği tanı konulmasını geciktirmektedir. Özellikle 0-6 yaş grubu çocuklarda çölyak ihtimali sıklıkla göz ardı edilmektedir. Çocuklarda tarama testlerinin yapılmaması, illere göre yeteri sayıda gastroenteroloji uzmanlarının bulunmaması da hastalığın teşhisinde gecikme yaratmaktadır. Çölyak hastalarının takibi, kontrolü ve rapor yenileme için başka illere gitmek zorunda kalması maddi yük getirdiğinden takip ve kontrollerde aksamalar yaşanmaktadır. Bu nedenlerle gastroenteroloji uzmanlarının sayılarının yeterli olması gerekmektedir.

Erken tanı ve uygun diyetle çölyak hastalığı kontrol altına alınabilmekte ve hastaların yaşam kalitesi artabilmektedir. Teşhis aşamasında sorunlar yaşayan çölyak hastaları tedavi sürecinde glutensiz diyet konusunda çeşitli sıkıntılarla karşılaşmaktadır. Çölyak hastalarının yaşam kalitesini artırmak için glutensiz ürünlere erişim, toplumsal farkındalık ve destek mekanizmalarının geliştirilmesi gerekmektedir. Türkiye’de her geçen gün artan gıda fiyatları ve döviz kurlarındaki artış glutensiz ürünlere ulaşımı zorlaştırmaktadır. Glutensiz ürünlerin fiyatlarının yüksek olması, her ilde kolayca bulunamaması ve karabuğday gibi alternatif ürünlerin kısıtlı olması nedeniyle hastaların diyetlerini sürdürmeleri zorlaşmaktadır. Glutensiz gıdalar ve bunların gluten içeren ikameleri arasında oldukça fazla fiyat farkı bulunmaktadır. Glutensiz beslenme imkanlarının yerli üretimle çeşitlendirilmesi ve kolay ulaşılabilir olmasının

sağlanması, ürün çeşitliliğinin artırılmasının teşvik edilmesi gerekmektedir. Glütensiz ürün miktar ve çeşitliliğinin az olması yanı sıra dağıtım ağı da yetersizdir. Glüten yalnızca tahıl ve tahıl içeren ürünlerde değil bazı ilaçlar ve vitamin takviyelerinde de bulunmaktadır. Gıdalar arasında çapraz olarak bulaşabilmektedir. Okullarda, hastanelerde, yurt gibi toplu yaşam alanlarında, iş yerlerinde ve ceza infaz kurumlarında, yemekhanelerde ve kantinlerde glütensiz ürünlerin bulunmaması, glütensiz menü çıkmaması hastaları zor duruma düşürmekte ve sağlıklı beslenememelerine yol açmaktadır.

Bu bağlamda;

- 1- Türkiye genelinde hastanelerde çölyak hastalığının tanısı ve tedavisi için gerekli testler yapılabilmekte midir? Çölyak hastalığının tanı ve tedavisine ilişkin personel sayısı yeterli midir?
- 2- Çölyak hastalarının okullarda, yurtlarda ve iş yerlerinde diyetlerine uygun glütensiz menüye erişebilmeleri için ilgili kurumlarla ne gibi çalışmalarınız vardır?
- 3- Glütensiz ürünlere kolay erişim için ilgili kurumlarla ne gibi çalışmalarınız vardır? Ekonomik açıdan dezavantajlı çölyak hastalarının uygun fiyatla glütensiz ürünlere ulaşmaları nasıl sağlanacaktır?
- 4- Bakanlığınızın güncel verilerine göre Türkiye’de tanı konulan çölyak hasta sayısı kaçtır? Bunların yaş ve cinsiyet dağılımı ne şekildedir?
- 5- Çölyak hastalarına yönelik çeşitli maddi destekleri ve sosyal yardımları arttırmaya yönelik çalışmalarınız var mıdır?
- 6- Çölyak hastalığında farkındalığı artırma amacıyla Bakanlığınız tarafından ne gibi çalışmalar yapılmaktadır?
- 7- Ceza infaz kurumlarında çölyak hastalarının diyetlerine uygun beslenebilmeleri için Adalet Bakanlığı ile iş birliğiniz var mıdır?
- 8- Türkiye’de çölyak hastalarının sorunlarının tespit edilmesi, bu sorunlara etkin çözümlerin üretilmesi amacıyla etkin politikalar üretecek misiniz?